

4. ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ ПІДПРИЄМСТВ

Біжик А. І.,
студ. гр. ОА-909,
Одеський інститут фінансів
Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі.
Науковий керівник – Лебедева А.М.,
к. е. н., доцент кафедри обліку, аудиту та статистики

ОЦІНКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО РИЗИКУ

Розв'язання сучасних проблем розвитку України справедливо пов'язують з переходом до соціально орієнтованої ринкової економіки.

Особливо актуальним сьогодні, у зв'язку з мінливістю та невизначеністю ринкового середовища, постає питання оцінки підприємницького ризику. Цей напрям досліджень посідає важливе місце у системі менеджменту та економічного аналізу господарської діяльності підприємств і відіграє особливу роль в забезпеченні їх економічної та фінансової стабільності. [3]

Актуальність проблем прийняття рішень в умовах ризику останнім часом все зростає. Слід зазначити, що підприємницький ризик – явище дуже широке, що відображає як сам процес здійснення підприємницької діяльності, так і результат, що досягається (або не досягається). Світовий і вітчизняний досвід свідчать, що мінімально ризикована підприємницька діяльність часто виявляється безперспективною і, не витримавши конкурентної боротьби, припиняється. Навпаки, високий ризик забезпечує і високий прибуток. Але щоб вижити за умов невизначеності та конкуренції, керівникам підприємств треба впроваджувати нові технології, приймати сміливі та нетрадиційні рішення, тому слід навчитися прогнозувати події, оцінювати рівень ризику, йти на нього та вміти ефективно ним управляти. [4]

Метою дослідження є розкриття впливу підприємницького ризику на результати діяльності підприємств, аналіз використання ризикових рішень та ведення ризикового типу господарювання, які приводять до ефективнішого виробництва, від якого виграють підприємці і споживачі, і суспільство в цілому. В наукових джерелах викладена думка, що оцінку підприємницьких ризиків варто розпочинати з визначення сутності кількісного та якісного аналізу підприємницьких ризиків, під час проведення якого можна з'ясувати доцільність прийняття конкретного господарського рішення, що містить певні ризики.

При цьому якісний аналіз повинен визначити чинники і межі ризику та провести ідентифікації можливих ризиків. У межах діяльності певного суб'єкта господарювання у своїй більшості наводиться така класифікація зон ризику: безризикова зона, зона допустимого ризику, зона критичного ризику, зона катастрофічного ризику.

Виникнення кожного окремого виду ризику підприємницької діяльності зумовлюють специфічні чинники. Тому наступним важливим кроком є ретельне вивчення причин появи зовнішніх (політичних, соціальних, демографічних, адміністративно-законодавчих) і внутрішніх (виробничих, технічних, комерційних, фінансових) ризиків.

Кількісне оцінювання ризиків і чинників, що їх зумовлюють, можна здійснити на основі аналізу варіабельності прибутку.

Невизначеність і породжений нею ризик є невід'ємною частиною практично всіх

прийнятих рішень в економіці та бізнесі. Вони існують об'єктивно, незалежно від того, приймають їх до уваги, чи ігнорують. І, як показує досвід, у наш час без урахування невизначеності та ризику вже не обійтися, їхнє ігнорування може стати гальмом розвитку конкретних суб'єктів господарської діяльності і всієї національної економіки.

Наслідком ризику є те, що прийняті рішення часто виявляються помилковими; вигоди – скромнішими, а витрати – більшими, ніж очікували. Це є справедливим для всіх суб'єктів господарської діяльності споживачів і виробників, покупців і продавців, і стає серйозним бар'єром на шляху до ефективного ринку, призводить до значних витрат сил, засобів, часу й енергії, неоптимального розподілу наявних ресурсів.[2]

Отже, ризик — це об'єктивна необхідність, він органічно пов'язаний з фундаментальними інститутами сучасного суспільства. Джерела ризику досить різноманітні: науково-технічний прогрес, кон'юнктура ринку, внутрішня та зовнішня політична ситуація, погодні умови, наявність корисних копалин, природа людини та багато інших. Підприємницька діяльність - це інноваційна ризикова діяльність. Застосовуючи нові технології, нову техніку, нові методи організації праці, виробництва, інноваційний маркетинг, менеджмент і т. д., підприємець, звичайно, ризикує понести збитки, втратити частину чи повністю ресурси. Проте він розраховує не на втрати, а на отримання підприємницького доходу. І, як свідчить практика, у багатьох випадках отримує його. Ось чому фірми інноваційного типу мають більш високу рентабельність і більш високий рівень конкурентоспроможності порівняно з тими, які здійснюють процес відтворення з використанням традиційних технологій, методів організації та управління. [1]. Зміст ризику як економічної категорії обумовлює його основну функцію, що виконуються в процесі підприємницької діяльності. Основна функція полягає у створенні підприємницького доходу. Головним джерелом доходу є інновації та реалізація здатності підприємця ризикувати.

Найбільшу загрозу для діяльності підприємства становлять ті події, які визначені експертами як найбільш ризиковані та найбільш імовірні. До таких подій відносяться: збільшення темпів інфляції, зростання цін на паливо, а також: проблеми зі збутом продукції, зрив укладених угод. Мінімізації саме цих ризиків має бути приділена особлива увага. Проведене дослідження методом експертних оцінок дозволило визначити основні види ризиків, що спіткають українські підприємства. Подальша розробка заходів мінімізації цих ризиків та їх урахування при прийнятті управлінських рішень дозволить покращити управління підприємством. Подальшим кроком дослідження у цієї галузі має бути розроблення такого способу обмеження економічного ризику, який давав би змогу не

лише значно знижувати ризик у будь-якій ситуації, а й зводити до мінімуму витрати на власне реалізацію цього способу.[4]

Підприємницький ризик має такі основні джерела: коливання попиту та ціни. Висока частина постійних витрат у собівартості продукції при зниженні попиту веде до суттєвого зменшення прибутку і генерує ризик, пов'язаний із конкретним бізнесом.

З метою зменшення підприємницького ризику вважаємо доцільним застосовувати поглиблений операційний аналіз. Призначення останнього: рішення питань цінової та амортизаційної політики. Головний принцип поглибленого операційного аналізу – поєднання прямих змінних витрат із прямими постійними витратами та обчислення проміжної маржі.

Література:

1. Донець Л.І., Романенко Н.Г. *Основи підприємництва. Навчальний посібник.* – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 320 с.
2. Клименко С. М., Дуброва О. С. *Обґрунтування господарських рішень та*

оцінка ризиків: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2006. — 188 с.

3. Коваленко О.Ю. Перспективи розвитку економічного аналізу в сучасних умовах / Коваленко О.Ю. // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія: Економіка та управління. - 2010. - Т. 23 (62). № 1. - С. 87-94.

4. Левченко В.Ф. Актуальні проблеми визначення та мінімізації ризиків українських підприємств. / Левченко В.Ф., к.е.н. Галушко О.І., Скрипова М.М // Економічний простір. - №20/2, 2008.

Вдовіченко Г.В.,
студ. гр.ОЕФ-43,
Одеський національний економічний університет.
Науковий керівник - Москалюк Г.О.,
к.е.н., доцент кафедри обліку і аналізу

ІНДЕКСАЦІЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЗА ПОСТАНОВОЮ КМУ №526 ВІД 13.06.2012

21 червня 2012 року набрала чинності Постанова КМУ від 13 червня 2012 №526 «Про внесення змін до Порядку проведення індексації грошових доходів населення», який визначає правила обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації та сум індексації грошових доходів населення і поширюється на підприємства, установи та організації незалежно від форми власності і господарювання, а також на фізичних осіб, що використовують працю найманих працівників. Вказаним документом були внесені зміни у «Порядок проведення індексації грошових доходів населення» від 17 липня 2003 №1078[1, с. 41].

Дана постанова внесла окремі зміни в порядок індексації заробітної плати, зокрема, слід виділити значну зміну в механізмі індексації при підвищенні заробітної плати, що спричинило зміну порядку визначення базового місяця.

До внесення змін до Порядку проведення індексації грошових доходів ,при підвищенні заробітної плати ,якщо сума, на яку збільшувалася заробітна плата, не перевищувала суму індексації, яка мала нараховуватися у місяці підвищення, індексація продовжувала проводитися у загальному порядку.

Якщо сума, на яку збільшувалася заробітна плата, перевищувала суму індексації, яка мала нараховуватися у місяці підвищення, місяць підвищення становився базовим, тобто у ньому не проводилася індексація, а індекс споживчих цін наростаючим підсумком починав розраховуватися з наступного місяця.

З внесенням змін, у разі коли грошовий дохід разом із сумою підвищення менше суми грошового доходу з урахуванням індексації до його підвищення, у базовому місяці сума загального доходу визначається з таким розрахунком, щоб сума грошового доходу з включенням індексації не перевищувала загального доходу до його підвищення[2].

Приклад проведення індексації у разі підвищення грошових доходів

Заробітна плата за вересень 2011, з урахуванням індексації, складає 1247,04 грн. З них: зарплата 1200 грн., індексація 47,04 грн. У вересні відбувається підвищення заробітної плати на 36 грн.

З урахуванням нових змін до порядку проведення індексації №1078, заробітна плата за вересень 2011 року складатиме 1247,04 грн. З них: заробітна плата 1236 грн. (1200 + 36); а також різниця між сумою індексації та сумою підвищення — 11,04 грн-фіксована сума індексації [3].

Вересень стає базовим місяцем, а індекс споживчих цін наростаючим підсумком